GAZETA KRAKOWSKA

Nro 32.

Z KRAKOWA DNIA 20 KWIETNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 11 Kwietnia.

JO. Xże Antoni Radziwiłł, Namiestnik N. Króla Pruskiego w Wielkiem Xięztwie Poznańskiem, przybył dnia onegdayszego do tuteyszey stolicy.

Zwłoki JO. Xcia Adama Czartoryskiego maią bydź na dzień 19 b. m. przywiezione do Warszawy, gdzie po odbytem nabożeństwie złożone zostaną w grobie Kościoła S. Krzyża.

Od dnia 1 Stycznia 1816 roku do dnia ostatniego Marca r. b. Mennica Warszawska wybiła pieniędzy w złocie, monecie srebrney grubey i zdawkowey, oraz miedzianey, w ogólności za 53,198,190 złotych groszy 15. Od rozpoczęcia zaś Mennicy w końcu 1810 roku do ostaniego Marca, wybito tamże pieniędzy w złocie, srebrze i miedzi za złotych 82 milliony 828,262 gr. 5.

Z Wilna d. 16 Marca d. k.

(Z Kuryiera Litewskiego.)

Kopiia listu obywatela Powiatu Oszmiańskiego, W. Samuela Wołka, do JW. Arcybiskupa Mińskiego i Litewskiego, Anatolego, pisanego, a od tego przesłanego do JW. Woiennego Litewskiego Gubernatora, Jenerała piechoty i Kawalera, Rzymskiego Korsakowa, króry dla publiczney wiadomości, przez pośrednictwo JW. Zarządzaiącego Guberniią, Rzeczywistego Radcę Stanu i Kawalera Horna, przez Gazetę ogłosić zalecił.

JW. Mości Dobrodzieiu!

„Głosem prawdziwie godnym Namiestnika Pana Chrystusowego, iaki JW. WMość Pan Dobrodziey za Grekami, a raczey w ogólney Chrześciiaństwa sprawie, wydałeś, a który wolą nayszanownieyszego Namiestnika Monarszego przez zamieszczenie do Gazety Kuryiera, Lit: powszechney wiadomości doszedł, przejętym ia do gruntu serca zostawszy, z miernego maiątku, do doczesnego szafunku mnie powierzonego, okupić z niewoli osób kilka postanowiłem. Nie wiem iaką summę na okup iedney osoby potrzebuie się, dokąd i na czyie ręce pieniądze posyłać. JW. WMości Pana Dobrodzieia o dokładne mię w tem poinformowanie, iak naypokorniey mam honor upraszać. Szlachetną czułość Pańska nad losem tych nieszczęśliwych ośmiela mię do ninieyszey odezwy.

„Gdy zaś ofiarę moię nie przeznaczam i nie łączę do ogólney składki, lecz udzielnie osób nie mniey trzech lub więcey sam ieden wykupić żądam, dla tego chciałbym, ieśli to bydź może, iżby ten z ręki moiey ratunek, trafił osoby obcią-

żone wiekiem lub słabością zdrowia, a po uskutecznionym okupie, imiona i stan ich mógł bydź doniesionym do wiadomości moiey z tey szczególnie przyczyny, żebym, gdy przyydzie ostatnia pobytu mego na ziemi godzina, mógł na myśl sobie przywodzić imiona tych współbliźnich, których uwolnieniem zdołam dowieść wiernego ziemskich darów szafarstwa, a ztąd mieć niezawodną nadzieię, że i dla mnie drzwi miłosierdzia na tamtey stronie grobu zamknięte nie będą.

"Życzyć należy, iżby i inni powierzonych im trzód Pasterze, idąc za podobnym wzorem JW. WMość Dobrodzieia, czułem i trafnem wrażeniem, oraz skutecznym z siebie przodkuiącym przykładem, starali się nakłonić powierzony im lud, iżby dostatków ziemskich, bez których użycia wygodnie obeyść się mogą, na tak ważny przedmiot, obracać nie szczędzili.

"Mam honor bydź z istotnem uwielbieniem, czcią i uszanowaniem i t. d.,,

Zgodno: Sekretarz, *A. Łazarowicz.*

Z Petersburga d. 13 Marca d. k.

Dnia 10 b. m. NN. Cesarz Jmć, Cesarzowe, i Jch Wysokość Wielki Xże Mikołay Pawłowicz, Wielka Xiężna Alexandra Federowna i Wielki Xże Michał Pawłowicz, dopełniaiąc obowiązków Chrześciiańskich, przystępowali do Nayświętszych taiemnic Chrystusowych, w mnieyszey cerkwi zimowego pałacu.

Podług Gazety *le Conservateur Impartial,* z dnia 8 b. m. na przedstawienie N. Wielkiego Xcia Jmć Mikołaia, Inspektora Jeneralnego Inżenierów, Jenerał Porucznik Oppermann, miał szczęście od N. Cesarza Jmci, w nagrodę swych zasług, otrzymać tabakierę złotą, wizerunkiem J. C. M. ozdobioną.

N. Cesarz Jmć udarować raczył orderem S. Anny pierwszey klassy rzeczywistego Radcę Stanu Soncowa, Cywilnego Gubernatora Woronezkiego.

Honorowy członek wydziału admiralicyi Państwa, rangi 7 klassy i Kawaler A. J. Glotów, znaiomy z dzieł swoich o marynarce, które na rozkaz Nayiaśnieyszey Wielkiey Xiężney Jeymości, Alexandry Federowny, przesłane zostały do Nayiaśnieyszego Jey Oyca, Króla Jmci Pruskiego Fryderyka Wilhelma III. i od niego łaskawie przyięte; teraz d. 4 Marca miał szczęście od Jego Królewskiey Mości otrzymać medal złoty przy następuiącym reskrypcie: — "Dnia 6 Sierpnia roku zeszłego otrzymałem przysłane mi dzieła WP. i na dowód mey uprzeymości, przesyłam WP. medal złoty, tu załączony. W Berlinie d. 12 Stycznia 1823.

Fryderyk Wilhelm.,,

Z iedney strony tego medalu iest wizerunek Królewski z napisem w ięzyku Niemieckim: *Fryderyk Wilhelm III. Król Pruski;* z drugiey strony Prussy, w postaci jeniuszu skrzydlatego, trzymaiącego w ręce prawey róg obfitości, w lewey zaś tróyzębem uderzaiący w skałę.

Podług Gazety Petersburgskiey d. 23 Lutego, o północy, w mieście Siebieżu, w Gubernii Witebskiey, grzmoty z piorunami i błyskawicą trwały blisko godziny.

Margrabia Paulucci, Woienny Gubernator Rygski, przybył do tuteyszey stolicy.

Z Poznania d. 26 Marca.

Z liczby mężow, których śmierć zwracaiąc uwagę na życie ich publiczne przypomina nam tyle nieszczęść, ile świetney chwały, iest niezawodnie ś. p. Ko-

siński, Jenerał, który ruszony paraliżem d. 10 b. m. o godzinie 2 z rana w 53 roku życia swego rozstał się z tym światem w dobrach swych *Targowa Górka* w Powiecie Sredzkim.

Urodzony w Litwie z familii szlacheckiey, wszedł rychło w szeregi oyczystego woyska. W roku 1793 posunięty na stopień Kapitana strzelców, ściągnął na siebie starszych uwagę w roku następnym licznemi zdatności i męztwa dowodami. Póżniey w legiionach dowodząc trzecim batalionem legii drugiey, w pamiętnych ówczasowych wyprawach Włoskich uwieńczył się Kosiński czynami równey wyższości talentu, iak nieustraszoney odwagi osobistey. Dał iey dowód, kiedy widząc chwieiące się obok siebie szeregi Francuzkie, porwał chorągiew, i przewodniczył im, do boiu i zwycięztwa. W oblężeniu Mantui w r. 1800 pełnił obowiązki Jenerała Adjutanta. Po wzięciu Ferrary w tem mieście dowodził, i łącząc cnoty woiownika z ludzkością obywatela umiał sobie zasłużyć na powszechną miłość i wdzięczność mieszkańców. Pokóy Lunewilski, iak dla wielu, tak dla Kosińskiego stał się hasłem do powrotu na ziemię oyczystą. Tu godnych swego umysłu szukaiąc zatrudnień, zatopił się całkiem w naukach, i te myślącą iego głowę w obfite zbogacaiąc wiadomości, nadały mu ową doyrzałość, którą mu wszędzie przyznano. Wyższe iego zawody w zaszczytnym stopniu Jenerała od roku 1806, dotykaią świeżey pamięci współczesnych nam wypadków. Szacunek, na który zasłużyć sobie umiał w każdem położeniu, zjednał mu ten chlubny zaszczyt, że po utworzeniu W. Xięztwa Poznańskiego, stawszy się iego obywatelem, powołanym został od łaskawie nam panuiącego Monarchy do woysk Jego na Jenerała-Leytnanta. Jakkolwiek pragnął w tem przeznaczeniu służyć swemu kraiowi, iednak stargane wielu poprzedniemi trudami siły, zniewoliły go prosić we dwa lata o uwolnienie. — Odtąd świętszey nie znał powinności, iak żyć dla swey małżonki, i trudnić się wychowaniem syna; a ieżeli doświadczony tylu losów zmianami zupełney doszedł zgody z sobą i przeznaczeniem swoiem, to iedno zapewne napawało goryczą ostatnie życia chwile, że niemógł sam tego syna wychować dla oyczyzny. Syn ten nadto iest młody, ażeby mógł czuć stratę, którą poniósł; ale czuią ią tem mocniey rodacy, czuią przyiaciele, którzy cenić umieią wszystkie zalety rozumu i serca Kosińskiego.

Z Paryża d. 1 Kwietnia.

Izba Deputowanych trudni się ciągle roztrząsaniem budżetu na rok 1824; lecz nic ieszcze nie postanowiła i Ministrowie chociaż lewa strona nie bywa ciągle na posiedzeniach, znayduią w prawey stronie, która składa się z roialistów, mocnych przeciwników, osobliwie w Hr. de la Bourdonay, &c.

Wczoray rano przybiegł tu goniec z listami od Xcia Angouleme. Zaraz potem o godzinie 8 z rana zebrali się Ministrowie do Hr. Villele.

Wczoraysza rada Ministrów (wyraża dziennik Goniec) tyczyła się listów, które podług iednych nadeszły z Perpignanu, podług drugich z Berlina. Po ukończoney radzie rozeszły się wieści o utrzymaniu pokoiu. Mówiono, iż Austryia proszoną iest, aby wspólnie z Angliią podięła się pośrednictwa. Dodawano nawet, iż Król Hiszpański przy-

słał własnoręczny list przez Posła Angielskiego P. A'Court do naszego Rządu wzywaiąc go ieszcze raz, aby Hiszpanii woyny nie wydawał. Dla uniknienia woyny życzą sobie takowych środków nawet iey stronnicy, którzy od kilku dni stali się umiarkowańszemi. Lecz znayduią się ieszcze ludzie, którzy koniecznie chcą woyny, i którym nie podoba się pierwszy akt administracyi P. Digeon, iako zastępcy Ministra woiennego, to iest mianowanie PP. Coetlosque, Decaux i Dennie. (Zobacz w przeszłym Nrze gazety Krakowskiey artykuł z Paryża.)

Deputacyia od Lionczyków oddała d. 29 z. m. P. Manuel uchwaloną przez iego współobywateli koronę obywatelską, potem nastąpił obiad, na którym znaydował się P. Manuel z obecnemi w Paryżu Lionczykami.

Xże Belluny przeiechał d. 26 z. m. przez Tours do woyska.

X. Pradt wydał znowu pismo, porównywaiące potęgę Anglii i Rossyi do reszty Europy, wraz z rzutem oka na Grecyią.

Stary Hiszpański Jenerał Eguia, który przed kilku miesiącami opuścić musiał Baionę, otrzymał pozwolenie udania się tam na powrót.

— Dnia 4. —

D. 1 Xże Orleanu z swoią małżonką i córką pożegnał Xiężnę Angouleme, która o godzinie 9 z rana do Bordeaux odiechała. Wielcy urzędnicy Dworu Króla i Xiażąt mieli także zaszczyt ią pożegnać.

Ministrowie podać maią izbie Deputowanych proiekt względem urządzenia odwodu z popisowych r. 1823.

Jeden z Adjutantów Jenerała Guilleminot, Pan Lostande, przyprowadzony tu został d. 1 i w więzieniu Opactwa osadzony.

List z Nowegoiorku pod d. 1 Marca donosi, że Konsul Hiszpański przy Ziednoczonych Stanach od swoiego Rządu upoważniony został do wydawania korsarskich listów, ieżeliby do woyny przyszło.

Jedno z pism tuteyszych poddaie iednemu z rotmistrzów woyska Pireneyskiego następuiące słowa w usta: Zadamy liberalistom Hiszpańskim taki cios, iż odbicie się iego zgruchocze Francuzkich.

Niemal powszechnie tu sądzą, iż woysko Francuzkie nie będzie w stanie przed 1 Czerwca rozpocząć woyny; a zważywszy, iż w tym czasie naywiększe w Hiszpanii upały panuią i morowe choroby wzniecaią, zdaie się zachodzić wątpliwość, czyli wcale do woyny przyidzie? Tymczasem handel i żegluga zupełnie ustały.

Słychać, iż dom Rotschylda zawarł z Rządem Francuzkim umowę, mocą którey na bony skarbu publicznego zalicza 40 mill: Fr. z których w tych dniach posłano 12 mill: do Baiony.

Wyszła d. 15 Lutego na krążenie z Brestu eskadra pod Admirałem Hamelin, ucierpiała bardzo wiele od burzy w d. 8 i 9 Marca i okręt admiralski w nader skołatanym stanie do Bresta powrócił.

W Roszfort uzbraiaią spieszno trzy galery i iednego lugra, które krążyć będą pod Baioną. Brzegi nasze stawiane są z pośpiechem w stanie obrony. Wieloma officerom morskim dozwolono dla słabości zdrowia oddalić się od służby.

Z Lizbony d. 12 Marca.

Zamek Lizboński, który nie zasługuie na nazwisko cytadeli i nie potrafi wytrzy-

mac oblężenia, iest z rozkazu Ministrów potaiemnie uzbroiony i w żywność opatrzony. Naprawiono dawne warownie i batteryie na nich pozakładano. Sądzą, iż teraźnieysi władcy zamkną tam Króla skoro spokoyność stolicy przerwaną zostanie. Zdaie się iednak, iż stósownieysze dla swego bezpieczeństwa przedsięwzięli środki; wieży strażniczey Belem wydać mieli rozkazy do dawania znaków aby okrętowi, który w przypadku nieszczęścia wywieść ma głównych rewolucyionistów do Ameryki, nieczyniono w odpłynieniu przeszkody. — Woyska osady zostaią na stopie woienney i w każdey chwili gotowe do wyyścia; na straże zaciągaią z polowemi działami. — Lud iest spokoyny i prawie na wszystko oboiętny.

Z Madrytu d. 24 Marca.

Król odbywa podróż, częścią konno, częścią piechotą i lepiey mu służy niżeli w powozie.

Stany trudniły się przez kilka dni urządzeniem istnieiącey piechoty. Na wniosek iednego z Deputowanych postanowiono odżywić rozporządzenia byłych Stanów podczas woyny przeciw Bonapartemu.

Wczoray odiechały Stany i Minister San Miguel do Sewilli.

Jenerał Ballasteros wydał z Saragossy odezwę do milicyi, w którey między innemi wyraził: "Wy iesteście nadzieią oyczyzny; mieycie przed oczema przykład z rewolucyi Francuzkiey, iż nie ieden żołnierz z waszey klassy przez swoią nieustraszoność doszedł do buławy„, — Ballasteros trudni się z pośpiechem urządzeniem kup zbroynych, które podług ułożonego przez niego planu działać maią. Oprócz tego mieć będzie pod sobą 6000 regularnego woyska.

W nocy d. 11 Marca odesłano z Walencyi 60 osób, mianych za przeciwne konstytucyi, do Jvica. Lecz ten postępek sprawił wielkie nieukontentowanie i ukryła się większa ich część.

Od granic Hiszpańskich d. 28 Marca.

Jeżeli wieściom wierzyć można, tedy woysko Francuzkie osadzi tylko naypierwey Hiszpańskie prowincyie nad Ebro i uważać będzie zdarzenia w Hiszpanii, gdy tymczasem oddziały woyska wiary pod Quesada i Odonel do dawney Kastylii ku Burgos postąpią. Działania głównego woyska zupełnie oddzielnemi będą od korpusu wschodnich Pireneów, i ostatni dozna pewnie większego odporu, ponieważ Jenerał Mina zebrał znaczne woysko w wschodniey Katalonii, z którym aż do samey granicy Francuzkiey przytchnął. Marszałek Moncey będzie zatem miał nay trudnieyszą sprawę do pobicia Miny i oblężenia potem licznych twierdz w Katalonii, dla zrobienia sobie bezpiecznego punktu oparcia. Korpus Moncey zbiera się pod Bellegarde i mały tylko oddział postąpić ma naprzód przez Mont'ouis, ponieważ pod Puycerda mało znayduie się Hiszpanów i cała ich siła łączy się pod la Parada o kilka godzin drogi od Figueras.

Juanito i Santos-Lodron, dway dowodcy oddziałów woyska wiary nie chcą się poddać pod rozkazy Jenerała Odonel i odesłali przysłanych sobie officerów. Wolne prowadzenie woyny na własny karb bardziey zdaie im się podobać, niżeli poddanie się pod karność. Santos-Lodron doniosł Jenerałowi Quesada, że d. 26 pod Raucanz w Nawarze pobił konstytucyyny oddział z 1400 ludzi złożony, zabrał 600 jeńców i cały tabor. 200 tylko ludzi z swoim dowodcą Salvedo uszło

do Pampelony.

X. Michelona, który z Hiszpanii pod zasłoną 30 ludzi iechał do Jenerała Quesady z znaczną summą pieniędzy, został przez Hiszpanów poymany, którzy zabili 4 iego ludzi, a reszta uciekła.

Cudzoziemski korpus w Hiszpanii nazywa się legiionem śmierci; " 300 z niego ludzi weszło niedawno do Jrun, które miasto, iako otwarte ma bydź za zbliżeniem się Francuzów opuszczone.

Muły, które dawniey nie kosztowały iak 280 do 500 Fr. muszą teraz przeszło po 1500 Fr. płacić. Woysko potrzebuie ich naymniey 2500, a dotąd nie zebrano ich iak 250. Podobnież drożeie owies i siano. Departament des Landes, w którym zbiera się woysko, iest wprawdzie nayníeurodzaynieyszym. Z powodu kłopotu, w iakim znayduią się officerowie względem karmy dla koni, wydał Maior jenerał rozporządzenie, iż od d. 25 woysko dostawać będzie in natura karmę dla potrzebnych koni.

P. Matafloryda otrzymał w Tuluzie posłuchanie u Xcia Angouleme, ale tylko iako prywatny, nie iako Prezes reiencyi.

Baron Eroles przybrał tytuł jenerała kapitana Katalonii, i nadał swoim pismom legalną formę wyciskaiąc na nich urzędową pieczęć.

W przypadku rozpoczęcia się woyny chcą w Hiszpanii wielki gościniec prowadzący do Madrytu w kilkunastu mieyscach zepsuć, a kupy zbroyne maią wszelką żywność zniszczyć, tak aby woysko Francuzkie żadney nie znalazło. — Do Bilbao nadeszło 10,000 karabinów Angielskich.

Karmelitanki w Tuluzie prosiły Arcybiskupa o pozwolenie, aby mogły podarować Xciu Angouleme złotą kapsulkę, w którey z iedney strony znayduią się relikwiie S. Teressy, a z drugiey wizerunek Xiężny Ludwiki, ciotki Xcia, która do Karmelitanek wstąpiła.

Uwięzienie Adiutanta Jenerała Guilleminot, Lostande, nastąpić miało z okoliczności, iż z Paryża adressowano do niego pudełko, w którem znaydowały się znaki, &c. Napoleona.

Z *Perpignanu d. 24 Marca.*

D. 20 w wieczór przybył tu Marszałek Moncey, a nazaiutrz rano wydał następuiący rozkaz dzienny: " Zołnierze! Król raczył mi powierzyć dowództwo nad 4tym korpusem woyska Pireneyskiego pod rozkazami J. Królewskiey Mci Xcia Angouleme. Spodziewam się, iż staniecie się godnemi mienia na swoim czele potomka Wgo Henryka. Zołnierze! macie się nie tylko na polu chwały odznaczać, ale i innych dopełniać powinności. Bez karności niema woyska i prawdziwey chwały Szanowanie własności, opieka spokoynym mieszkańcom, sprawiedliwość względem wszystkich: to musi bydź, to będzie naszem hasłem. Bądźmy iednakowym zapałem ożywionemi, mieymy przy naszych usiłowaniach wytrwałość, któraby w wszystkich stosunkach okazywała naszą rzetelność. Tym sposobem odpowiemy oczekiwaniu J. K. Mci: Niech żyie Król!„

Prezydent miasta wydał także do mieszkańców odezwę, w którey wzywa ich, aby głośno i bez zmyślenia okazali swoią radość z przybycia swoiego oswobodziciela.

Jenerał Mina połączył dywizyie Rotten, Gorna, Milan i Lobera, tak iż ma do 15000 ludzi.

W Berga nastąpić miało powstanie, które konstytucyyne woyska przytłumić

miały, iednak nie bez krwi rozlewu.

Kolumna od ... do 800 Hiszpańskich wychodniów, w którey znaydowało się wiele kobiet i dzieci, odesłano do Prades.

Onegday o godzinie 4 z południa wystrzały z dział zapowiedziały przybycie tu Xcia Angouleme; wczoray odbył J. Krolewicowska M. przegląd woyska na równinie Canet, a dziś udał się w dalszą drogę.

Z Baiony d. 27 Marca.

Jeżeli istotnie do woyny przyydzie, tedy niezaraz się ieszcze rozpocznie. Dowóz żywności nie iest ieszcze dostatecznie urządzony i mułów niema ieszcze podostatkiem.

Ogłoszono tu zwycięztwo, które Jenerał Quesada odnieść miał pod Jrun, i dodano, iż opanował to miasto, lecz w krótce okazało się, że usiłowanie iego, które z Trapistą na czele 500 ludzi uczynił, było bezskuteczne i oba znaczną ponieśli stratę, tak iż przez to niewczesne i nieużyteczne przedsięwzięcie zrazili tylko odwagę pod ich rozkazami będących żołnierzy, i ściągnęli bliżey granicy konstytucyynego Pułkownika Jauregui, który woyskiem swoim osadził Jrun.

Hiszpanie głoszą, że Bessieres kapitulował i przyiął przebaczenie.

Do Barcellony przybyły 2 bataliony ochotników z wyspy Minorki.

Z Bordeaux d. 29 Marca.

W nocy ze środy na czwartek policyia udała się do iednego z tuteyszych zaiezdnych domów, dla uwięzienia wskazaney iey przez wyższą władzę osoby, ale iey iuż nie znalazła i tylko dwa iey tłómaczki zabrała.

Podług listu z St. Sebastian pod d. 23 b. m. Jenerał Ballasteros przybył do tamteyszego powiatu.

Wczoray przybył tu Marszałek Xże Belluny i po krótkiem zabawieniu udał się w dalszą do woyska drogę. Przybył tu także cywilny kommissarz przy woysku, P. Martignac, a dziś odieżdza do Baiony.

Z Londynu d. 1 Kwietnia.

N. Król byłego w Wiedniu Posła swoiego, Margr. Londonderry, wyniósł z całem iego potomstwem na Vicehrabiego na Seaham, a Jenerała porucznika W. K. Beresford na Vicehrabiego Beresfordu.

Wczoray nadeszły tu listy do Austryiackiego Ambassadora Xcia Esterchazy, które zaraz posłano za nim do Bryghton, gdzie teraz bawi. Maią one nader ważne zawierać doniesienia.

Nadeszła tu wieść z Paryża, że Hr. Juliusz Polignac udać się ma z zleceniami Rządu Francuzkiego do Madrytu, nie zasługuie na żadną wiarę.

Oczekiwany tu iest w krótce rozkaz względem zaciągu maytków.

Wyszło tu wezwanie do chirurgów, aby życzący sobie służby w woytku podawali się, i gotowemi byli do pełnienia zaraz służby.

Gazeta nowy Times porównywa mięszanie się Ludwika XVIII do wewnętrznych spraw Hiszpanii z mięszaniem się Xcia Oranii do spraw Anglii, i spodziewa się, iż iak ostatnie posłużyło do ugruntowania rozumney wolności w Anglii, tak też wmięszanie się Ludwika XVIII. podobny przyniesie skutek.

Powołany od naczelnego dowództwa w Biskai i Galicyi na Ministra woiennego Hiszpańskiego Jenerał Torriios, iest iako żołnierz uczniem Jenerała Angielskiego Doyle, pod którym służył prze-

ciw Francuzom. Przy oblężeniu Tortosy dowodził pod Jenerałem Odonel wycieczką i odebrał zlecenie odebrania na czele 300 granadierów osadzonego przez Francuzów wzgórza i na nim się usadowienia. Dopełnił tego zlecenia z naywiększą odwagą, lecz przez zbyteczny zapał zapędził się za uciekaiącym nieprzyiacielem aż do iego obozu, gdzie z szczupłym swoim wydziałem nie mógł przewyższaiącey liczbie Francuzów wydołać, został pobity i po walecżney obronie dostał się w niewolą. Na wiadomość o tem zdarzeniu rzekł Jenerał Odonel: za nieustraszone zdobycie wzgórza zasłużył Torriios na wieniec, ale za ściganie nieprzyiaciela przeciw rozkazowi kulą w łep. Teraz ma zupełnie męzki wiek, lat 35. Za powrotem Króla Ferdynanda wtrącony został do więzienia inkwizycyi, ale wyszedł z całą skórą. Jego towarzysz oręża Martin, przezwany Empecinado, liczący taraz 45 lat, ma także naczelne dowództwo w woysku Hiszpańskiem, i w dawnieyszey woynie wsławił się przez urywkową woynę. W iednym z szczęśliwych napadów na transport Francuzki żywności, dostała mu się także w zdobyczy nałożnica Marszałka Moncey. Jeden z malarzów Angielskich wymalował z tey sceny tak trafny obraz, iż przy wystawieniu w Akademii powszechnie się podobał. Za powrotem Króla podał mu Empecinado przełożenie, ale to tak źle przyięte zostało, iż dla uniknienia uwięzienia, musiał z Madrytu uiechać.

Podług listu z Wasingtonu pod d. 25 Lutego, Pan Canning zaprzeczył zupełnie wieści, iakoby Anglija miała myśl opanować wyspę Kubę, i w tym oświadczeniu dodał: korzystać z słabości Hiszpanii, dla zagarnienia iey posiadłości, nie byłoby wcale rzeczą chwalebną.

Trzęsienie ziemi nawiedza teraz prawie wszystkie części świata. W Valpairoso w Chiliyskiey Rzpltey nastąpiło d. 20 Listopada r. z. wstrząśnienie ziemi, które prawie 4 minuty trwało; szkoda nie iest iednak tak znaczną, iaką długie trzęsienie zagrażało; obaliły się tylko mury kilku Kościołów, ale żadna wieża i nikt życia przy tem zdarzeniu nie utracił. Wstrząśnienia lubo leksze trwały iednak aż do 21 w wieczor. Podczas wielkiego wstrząśnienia d. 20 odstąpiło morze na 12 stóp od brzegu.

Z Włoch d. 26 Marca.

Król Neapolitański bawić będzie przez całe lato w Niemczech i odwiedzi Karlsbad.

W Neapolu urządzaią teraz siłę zbroyną cyrkułowey sprawiedliwości z 1850 głów, która na tyle szwadronów będzie podzielona ile iest cyrkułów. Różni się w tem od żandarmów, że tylko sądowych rozkazów będzie dopełniać. — 17,000 woyska Austryiackiego odciągnęło iuż w 5 kolumnach z kraiu Neapolitańskiego.

Z Liworna i z Ankony dozwolony iescze iest związek z Grecyią; ale żadnemu z znayduiących się w Ankonie Greków nie wolno, iak tylko w nayściśleyszem inkognito pokazać się w Rzymie.

Gdy Angielski Vicekonsul w Smirnie, Crassan, uwiadomiony został, że Greckie okręty wysadziły woyska Tureckie na iedną z wysp pustych, posłał zaraz Jońskí okręt i barki pod banderą Angielską, dla uratowania nieszczęśliwych od głodu i pragnienia. Na znak wdzięczności Basza przysłał mu konia, ale Turcy tak dalece roziątrzonemi byli na postępek Greków, iż 2 czyli 3 Smirneńskich Greków zamordowali.

DODATEK
DO Nro 32.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 20 KWIETNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

O Zgonie Xięcia
ADAMA CZARTORYSKIEGO,
byłego Generała Ziem Podolskich, Feldmarszałka Ces: Austryiackiego, Kawalera Orderu Złotego Runa i wielu innych Polskich i zagranicznych, byłego Kommendanta Szkoły Rycerskiey, Marszałka Seymu i Trybunałów.

Kiedy w Sieniawie przy obrządku pogrzebu JO. Xięcia Jmci na Klewanie i Zukowie Adama Czartoryskiego, krótkość czasu dla zbliżaiących się świąt Wielkanocnych, żadnemu z nas przytomnych Obywateli, nie pozwoliła staropolskim zwyczaiem uczcić w przemowie pamięć tego szanownego w oyczyznie Męża, umyśliłem uwagi moie w tey mierze Publiczności podać.

Przyszedłszy na świat Xiąże Adam Czartoryski, w Gdańsku w roku 1734 zszedł z niego w Sieniawie 20 Marca 1823 przeżywszy lat blisko 89 i strawiwszy kilka lat ostatnich życia swego na przygotowaniu prawdziwie Chrześciiańskim, do bliskiego zgonu, który przeczuwał.

Łącząc ten Xiąże w sobie rzadkiem zdarzeniem zgromadzone d. ry losu, rozumu, talentów i serca, zasługuie na szczególnieysze, współczesnysh zastanowienie się i uwagę.

Urodzony z Xięcia Augusta Czartoryskiego, Wojewody Ruskiego i Zofii Sieniawskiey, córki Hetmana Wgo Koronnego, Kasztelana Krakowskiego, należał co do urodzenia z oboyga Rodziców, do osób naywyższego po panuiących rzędu; pochodził zaś z Oyca z szczepu rodziny Jagiełłów, Królów Polskich, i Wielkich Xiążąt Litewskich długo i chwalebnie w Polsce i Litwie panuiącey i przez Polaków ukochaney. — Posiadaiąc możną Fortunę, zaszczycił te dary szczęścia, nayszlachetnieyszym ich użyciem; i naylepsze posiadaiąc serce inney w nich nie znaydował rozkoszy, iak tę, że mu podawały sposobność służenia oyczyznie i ludzkości. — Pominę wysokie rangi, które ten Xiąże posiadał, iako powszechnie wiadome; pominę talenta i zdatność, gdyż współcześni w różnych okazyiach byli ich świadkami; ale nie zamilczę nayszlachetnieyszego rysu Jego charakteru, który skromność Jego chciała mieć ukrytym przed światem, to iest dobroczynność. — Połączał on w tym względzie te rzadkie własności, że chciał i mógł bydź dobroczynnym. M[illegible], bo wyższość Rangi sprawiała, [illegible]iadczone dobrodzieystwa nie

upokarzały nikogo, bo zdatkiem łączył się i zaszczyt, a rozsądek iego w kierowaniu niemi, rzadko chybiał; i ieżeli się kiedy pomylił, to chyba w tenczas, gdy w wątpliwości wolał niepotrzebnego i niezasłużonego obdarzyć, aniżeli potrzebnemu i zasłużonemu odmówić. Chciał; bo odebrawszy od natury dobroć nieograniczoną, dobroczynność Jego była bez granic; i rozlewała się na ludzi wszelkiego stanu i kondycyi; żył długo i dobroczynnie; wieleż łez po zeyściu iego płynęło!

W życiu publicznym nieskażony, przykładał się staraniem i kosztem do kształcenia Polskiey młodzierzy, widząc w czasie młodszych lat swoich potrzebę tego w kraiu; szczególniey też przez korpus Kadetów, do którego utworzenia i utrzymania, wiele się przykładał, a teyże młodzi iuż ukształconey w dostoynym domu swoim, dawał schronienia, dalszy polor i wsparacie, by te szczepy ręką Jego sadzone i wzrosłe, pożyteczne kraiowi przynieść mogły owoce.

Poważany od współczesnych Monarchów, a szczególniey też od Cesarza Józefa, Leopolda i Franciszka, nieużył wpływu swego na nic innego, iak na polepszenie losu prowincyow od Polski oddzielonych, pod berłem Austryiackim zostaiących; w których, ku schyłku wieku w Dobrach swoich Sieniawie, nayulubieńsze obrał sobie siedlisko.

Sumienie iego czyste i wolne od wszelkich zarzutów, nigdy nie zmieszało naturalney, i uprzeymey wesołości, nigdy niezasępiło otwartego i wypogodzonego Jego czoła.

Nieotaczał się przepychem, lecz chciał mieć domy i mieszkania swoie ozdobne okazałością i prostotą Staropolską-ale te Sciany niebłyszczące się cudzoziemsiem zbytkiem, brzmiały odgłosem przyiaźni, przychylności, uwielbienia czci, i zawdzięczenia oddawanych Jemu i szanowney Jego Rodzinie przez Przyiaciół, Sąsiadów, ucisnionych znayduiących schronienie, Osób obowiązanych różnemi stosunkami wdzięczności, wychowanych i ukształconych kosztem Jego w kraiu i zagranicą, którzy wszyscy tam znaydowali szczerą uprzeymość, gościenność otwartą i wszelkie zabawy i rozrywki w iakich tylko nieskażone serce i umysł znaleść może upodobanie.

W. Jmć Xiądz Kanonik Siarczeński Proboszcz Jarosławski w Exorcie swoiey przytoczonym trafnie wyrazem, często przez Osoby zmarłego Xięcia otaczaiące używanym, *Kochany Xiąże*, rozrzewnił przytomnych.

Jeżeli Monarchom pozostaią przydomki, nadane im przez uszanowanie, a niekiedy i przez wdzięczność, niechże między nami rodakami zgasłego Xięcia, pozostanie mu na zawsze, ten wyraz, którym Kaznodzieia trafił do serca słuchaczów i ten przydomek *Kochany Xiąże*. — Ta odezwa była iuż poprzedzona innemi i po niey nastąpią ieszcze inne, godnieysze podania do publiczności; są to kwiaty rzucane na Szanowną mogiłę, a rozmaitość ich i liczba wspolnym tak dla zmarłego, iak i dla żałuiących będzie zaszczytem.

Xaw... Wies...

Z Tryiestu d. 25 Marca.

Listy z Korfu pod d. 10 Marca, a pod 4 z Missolungi powtarzaią, iż Patras znayduie się w ręku Greków i wystawiaią bardzo pomyślny stan Pelopenesu. Maurokordato usiłował dostać się przez Janinę do Laryssy.

Z Bruxelli d. 4 Kwietnia.

Słychać, iż N. Król Jenerała Duvivier wyniosł na Barona. J. K. M. iest d. 15 b. m. w Leodyium oczekiwany.

Podług listów od granic Francuzkich miano w Kale wielu officerów nie będących w służbie uwięzić, którzy chcieli do Angli odpłynąć.

Z Frankfortu d. 30 Marca.

Na 7mem posiedzeniu Seymu związku Niemieckiego zastępca prezesa doniosł, że N. Cesarz Austryiacki w mieysce wyniesionego dotychczasowego Prezyduiącego Posła, Hr. Buol-Schauenstein, na Ministra stanu, mianował rzeczywistego swoiego taynego Radcę Barona Münch-Bellinghausen Prezyduiącym Posłem, i że pierwszy okaże Seymowi list odwoławczy, a ostatni złoży po Wielkiey nocy list wierzytelny. — Na wniosek Prezesa Seym odroczył posiedzenia z powodu świąt Wielkanocnych do 10 Kwietnia.

Xże Brezenheim, naturalny syn zmarłego Elektora Bawarskiego Karola Teodora, umarł w Wiedniu w 62 roku życia, gdzie od 20 lat mieszkał i zostawić miał maiątku do 4 mill. Zr.

Z Kassel d. 1 Kwietnia.

Jenerał porucznik i Gubernator Urff został dla podeszłego wieku od służby uwolniony, a mieysce iego obiął Jenerał maior i dowódca Müller. — Jenerał Ochs towarzyszyć będzie w podrożach Xciu Następcy Elektorstwa.

Z Weimaru d. 28 Marca.

Seym nasz zgromadził się d. 12 b. m. po trzeci raz. Naradzono się znowu o publiczności posiedzeń, lecz przy głosowaniu odrzucona została 16 głosami przeciw 15. Na 4tem posiedzeniu złożone zostały dwa plany do spłacenia 3 mill. tal. długu kraiowego. Podług pierwszego ma bydź przez roczny fundusz umorzenia po 50,000 tal. w 30 latach spłacony, a podług drugiego przez roczny fundusz po 20,000 tal. w 58 latach. Na 5tem posiedzeniu wniesione zostało ustanowienie iednostayney taxy sądowey.

Z Hanoweru d. 3 Kwietnia.

Przy nastąpić maiącem w przyszłym miesiącu nowem urządzeniu kraiu, tayny Radca sprawiedliwości Niemann udać się ma na Landrosta do Hildesheim, Radca Rumann na radcę cyrkułowego do Osnabruku, a Radca rządowy Rumann, w Aurich przybędzie tu na radcę cyrkułowego

Na następcę zmarłego w Londynie taynego gabinetowego Radcę, Barona Best, przeznaczaią Posła naszego przy Seymie Niemieckim, P. Hammerstein.

Liczba publicznych uczniów w Gettindze wynosiła w przeszłym półroczu 1420. W następuiącym spodziewana iest większa liczba, tak iż trudno będzie dla nich o mieszkania.

Właściciele Król: Pruskich orderów i znaków honorowych maią się przed końcem bieżącego miesiąca do gabinetowego naszego Ministra zgłosić.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę to iest d. 20 Kwietnia daną będzie wielka Melo Drama z Prologiem, pod nazwiskiem, *Upiur.*

We Czwartek zaś d. 24 Kwietnia daną będzie na Żądanie Komedya w 3 aktach oryginalnie przez J. U. Nimcewicza wierszem napisana, pod nazwiskiem: *Pan Nowina* czyli *Dom Pocztowy.*

D O N I E S I E N I A.

Podpisany Komornik Sądowy podaie do publiczney wiadomości, iż dnia 24 Kwietnia 1823 r. o godzinie 10tey ranney, a o 3ciey z południa w Chrzanowie w Ok.

W. M. Krak: leżącym w Biórze Wóyta Gminy Chrzanowskiey odbędą się sprzedarze przez licytacyią publiczną różnych ruchomości, iako to: szabaszników mosiężnych, rądli miedzianych, lichtarzy mosiężnych, talerzy cynowych, i t. p. ruchomości, tudzież dochodu całego domu w Chrzanowie pod L. 172 sytuowanego, które w 12 letnią dzierżawę wypuszczone będą. Chęć licytowania maiący na oznaczony czas i mieysce z gotowemi pieniądzmi przybędą. — W Krakowie dnia 16 Kwietnia 1823 roku.

T. *Jarzyński*, Kom: Sąd:

Nro. 29973 — 34788. Libr: 485.

Kommissyia Woiewództwa Krakowskiego przywodząc do skutku Postanowienie JO. Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 8go Stycznia 1818 r. w przedmiocie zalegaiącego w reszcie szacunku na Dobrach przez bywszy Rząd Ces. Król. Austryiacki sprzedanych, zapadłe, w myśli wiec Artykułu 4 tegoż postanowienia, nadto w skutek Reskryptu Wysokiey Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, z dnia 30 Września r. z. Nro 34,306 wyszłego Dobra Zagorzany w Obwodzie Stopnickim i w tuteyszym Woiewództwie położone, a dotąd w posiadaniu W. Józefa Goczałkowskiego bądące, które mu pierwotny od bywszego Ces. Król. Austryiackiego Rządu nabywca W. Wincenty Jurkowski *odsiąpił, iako Rządowi na teraz Królestwa Polskiego tak wresztuiącym szacunku iak niemniey w prowizyi zadłużone na publiczną sprzedarz w dziedziczne posiadanie (na szkodę i rezyko dotychczasowego posiadacza ogłasza i dla tego każdego maiącego chęć Dóbr rzeczonych prawem własności nabycia, tu do Bióra Kommissyi Woiewódzkiey na dzień 15 Czerwca r. b. godzinę 9tą ranną iako terminie odbydź się maiącey publiczney licytacyi wzywa. Głównieysze warunki do sprzedarzy Dóbr rzeczonych stanowią się następuiące:*

1) Cena fiskalna pierwszego wywołania do Licytacyi bierze się na zasadzie Kontraktu z byszym Ces. Król. Austryiackim Rządem zawartego w Summie Złp. 65,779 gr. 17 na monetę grubą Kassową obrachowaną.

2) Summy tey dziesiąta część iako Vadium każden licytować chcący przed rozpoczęciem Licytacyi w gotowiźnie podobneyże monety złożyć iest winien.

3) Naywięcey offiaruiącemu dziedzictwo Dóbr rzeczonych przyznanym będzie, nieprędzey iednak, dopoki zatwierdzenie punktów Kontraktu przed Pisarzem Aktowym spisać się maiącego przez Rząd Naywyższy nie nastąpi.

4) Pomimo przecież tego naywięcey ofiaruiącego, protokół licytacyi od daty iego zamknięcia obowiezuie, Rząd zaś Kraiowy, od zawarcia Kontraktu.

5) Niedotrzymuiący punktów Protokułu licytacyi utraca całkowicie Vadium, ale oprócz tego niedobór z dalszey licytacyi, w zględzie ofiarowaney przez niego Summy uważany wynikaiący na maiątku iego poszukiwanym będzie.

6) Naywięcey ofiaruiący zaraz po zamknięciu protokółu Licytacyinego, obowiązanym iest złożyć w Kassie Główney tuteyszey summ Złp. 23,536 gr. 14 iako resztuiący szacunek Dóbr rzeczonych, z prowizyą po dzień 1 Lipca r. b. wyrachowaną, która iednak, ieżeliby wcześniey płaconą była potrąci się, oprócz tego.

7) Winien także będzie zaraz naywięcey ofiaruiący w właściwey Kassie obwodowey zapłacić wszelkie z Dóbr tych Skarbowi zaległe podatki, nadto.

8) Zwrócić koszta Rządowi odbytey Licytacyi, a pozostałą resztę dotychczasowemu właścicielowi powrócić.

9) Dobra te oddane zostaną przyszłemu Dziedzicowi w tych samych granicach, z temiż samemi użytkami, niemniey ciężarami, iak ie dziś W. Goczałkowski *posiada, zresztą*

10) O dalszych warunkach, każdemu chęć maiącemu licytowania zostawia się wolność w Biórach Kommissyi Woiewódzkiey przekonania się. — Kielce d. 20 Marca 1823.

Radca Stanu Nadzwyczayny

PREZES

(podpisano) *Wielogłowski.*

Sekretarz Jeneralny

(podpisano) *Zamoyski.*